

MN § 150

DNR: STRAND.2025.517

**Ansökan om strandskyddsdispens för markåtgärder -**

DRAGERYD 9:1, Sydkraft Hydropower AB, BOX 850, 85124, SUNDSVALL

**BESLUT**

**Miljö- och byggnämnden beslutar** att särskilt skäl för dispens från förbud enligt kapitel 7, 15 § i Miljöbalken finns, och beslutar därför med stöd av bestämmelserna i kapitel 7, 18 § c, d, och e punkterna 1, 3 och 4, att bevilja dispens från strandskyddsbestämmelserna för att inhägna del av fastigheten DRAGERYD 9:1. Det område som får tas i anspråk, enligt Miljöbalkens kapitel 7, 18 § i, har markerats med ljusblå linje på karta över tomtplatsavgränsning tillhörande detta beslut. Läge för de åtgärder som ges dispens är markerade med röd linje på samma karta,

**Avgift**

Avgiften för ansökan om strandskyddsdispensen är 9 360 kronor (år 2025), enligt av kommunfullmäktige fastställd taxa. Faktura skickas separat.

**Ärendebeskrivning**

Kraftbolaget ansökte 2025-10-24 om en ändrad inhägnad av kraftverksområdet på grund av säkerhetsskäl och närbelägna åtgärder på anslutande ställverk. Delar av befintlig inhägnad rivs, men åtgärden medför ett visst ianspråktagande av ny mark.

Kraftverket är beläget vid Blankan, intill sammanflödet av Emån och Nötån. Föreslagen inhägnad ansluter till befintliga byggnader, och kraftverkskanalen, men inte direkt mot Emån.

**Planförutsättningar**

För området saknas detaljplan och områdesbestämmelser. Området ingår inte heller i sammanhållen bebyggelse. Strandskyddet är 100 meter. Strandskydd har inte tidigare prövats för anläggningen, dock finns en dispens för röjning av ledningsgata på fastigheten. Det finns därmed ingen befintlig tomtplatsavgränsning.

Enligt kommunens översiktsplan ingår fastigheten i område som utgör prioriterat område för jordbruk, samt en viktig korridor för elöverföring.

Tre riksintressen berör området. Riksintresse för vattenkraft, vilket har en direkt beröring till sökt åtgärd. Riksintresse för naturvård för höga naturvärden, knutet till Emån med omnejd. Åtgärden bedöms inte ha en någon

**MN § 150**

**DNR: STRAND.2025.517**

påverkan på naturvärden. Riksintresse för kulturmiljön, Emådalen. Kraftverken från tidigt 1900-tal är en del av det kulturhistoriska värdet i riksintresseområdet, men åtgärden bedöms inte ha någon väsentlig negativ påverkan på det. Den visuella påverkan av hägnaden är liten och sammantaget bedöms förändringen förbättra tillgängligheten till forspartiet i Emån.

Högsby naturvårdsplan pekar ut riksintresseområdet för naturvård som klass 1, högsta naturvärde. Kraftverksområdet har varit utsatt för stor mänsklig påverkan och bedöms inte ha några naturvärden, inte heller bedöms åtgärden i sig ha någon väsentlig påverkan på naturmiljön.

Fornlämningar finns inte inom påverkat område, men söder om kraftverket finns ett antal kulturhistoriska lämningar knuta till kvarnar och dammvallar. Strax norr om området och Emån finns rester av ett gammalt torp.

Kulturmiljöprogram för Högsby kommun har bedömt Blankaström med kraftverket vara ett kärnområde med höga naturvärden, klass 2. Kraftverket är en god representant för det tidiga 1900-talets utbyggnad av vattenkraften, där industrimiljöer formgavs som representativa och monumentala byggnadsverk. Blankan är också utpekad i regionala inventeringar av värdefulla industrimiljöer.

Emåns vattenområde utgör ett Natura 2000 område, men åtgärden berör inte vattenområdet direkt.

**Skäl till beslut**

Platsen för den aktuella åtgärden omfattas av generellt strandskydd. Emån och Nötån är naturliga vattendrag, medan kraftverkskanalen är ett artificiellt vatten, dock anlagt innan strandskyddets införande år 1975. Enligt dom i MÖD kring artificiella vattendrag (målnummer: M 10756-14) får en bedömning göras från fall till fall om ett konstgjort vattendrag har relevans för strandskyddets skyddsvärden. Kommunens bedömning är att kanalen till sin karaktär i de delar som berörs av åtgärden med inhägnad saknar relevans för strandskyddets syften och inte bör utlösa strandskydd, men det saknar betydelse i det aktuella ärendet, då andra vattendrag ändå medför att strandskydd råder inom området. Denna bedömning gäller närmast kraftverket där vattendraget kantas av anlagda murar eller sprängda bergssidor, medan kanalen längre uppströms ansluter på ena sidan till naturlig terräng som är allmänt tillgänglig. Åtminstone delar av kanalen kan därför sägas ha värden som har relevans för strandskyddets syften, och kanalen är anlagd före år 1975.

**MN § 150**

**DNR: STRAND.2025.517**

Kommunen ska pröva strandskyddsfrågan i det aktuella området, enligt Miljöbalkens kapitel 7, c 18 §. Platsen för åtgärden är uteslutande på mark, även om Emåns vattenområde omfattas av Natura 2000-skydd. Åtgärden omfattas av förbud enligt Miljöbalken 7:15-17 och dispens krävs.

Särskilda skäl för undantag från förbud enligt Miljöbalkens kapitel 7, e 18 § föreligger för del av området, eftersom det redan har tagits i anspråk med befintlig byggnad och inhägnad på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften.

För hela området kan som särskilt skäl dessutom anges att åtgärden behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området. Ett vattenkraftverk måste av naturliga skäl ligga vid vatten och har ett stort allmänt intresse.

Som särskilt skäl kan också anges att området behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området. Ett kraftverk är en skyddsvärd anläggning och säkerhetsintresset kan därför sägas vara ett allmänt intresse där en utvidgning av inhägnad är motiverad. Det kan också vägas in att åtgärden sammantaget innebär att andra områden blir tillgängliggjorda när befintlig inhägnad rivs.

De sökta åtgärderna strider inte mot strandskyddets syften vad gäller att trygga allmänhetens tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Förutsättningarna för att bevara växt- och djurliv bedöms ej påverkas i någon betydande omfattning av åtgärden. Den allemansrättsliga tillgången till strandområdet försämras inte då huvuddelen av området redan är inhägnat och utökning inte sker närmre Emån, utan mot den anlagda kraftverkskanalen. Mot Emån förbättras den fria passagen längs vattnet.

Den sökta åtgärden är förenlig med översiktsplanen och med riksintressena som redovisas i denna.

Det område som får tas i anspråk för verksamheten enligt Miljöbalkens kapitel 7, i 18 § har markerats med ljusblå linjer på karta tillhörande detta beslut. Avgränsningen överensstämmer i princip med föreslagen inhägnad, men även befintlig kraftverksbyggnad vägs in i avgränsningen. Ställverket är rivet och beaktas därför inte. Ungefärligt läge för åtgärd anges med röda linjer.

Fri passage enligt Miljöbalkens kapitel 7, i 18 § är möjligt att skapa längs vattendraget Emån med en bredd av cirka nio meter, mätt från stängsel till strandinje. Fri passage längs kraftverkskanalen bedöms inte relevant då denna del av vattendraget är artificiellt och saknar betydelse utifrån strandskyddets syften. De delar som ansluter till vatten omfattas dessutom av befintlig

**MN § 150**

**DNR: STRAND.2025.517**

inhägnad, så situationen försämrats inte jämfört med dagens situation utan förbättras något med rivning av dagens inhägnad.

**Kommunicering**

Sökanden ges inför Miljö- och byggnämndens sammanträde, 2025-12-11, förslaget till beslut för kännedom med möjlighet att yttra sig över detta. Förslaget till beslut kommunicerades 2025-11-12, eventuellt yttrande måste komma kommunen tillhanda senast två dagar innan sammanträdet för att kunna beaktas av nämnden.

**Upplysningar**

Beslutet vinner laga kraft tre veckor efter att protokollet anslagits på kommunens anslagstavla, och upphör att gälla om inte åtgärden påbörjats inom två år eller avslutats inom fem år från den dag beslutet vunnit laga kraft.

Beslutet skickas till Länsstyrelsen i Kalmar län, med delgivningskvitto, som kan komma att överpröva kommunens beslut och sökande uppmanas att avvakta utgången av tiden för beslut om överprövning innan åtgärden påbörjas. Tiden för beslut om eventuell överprövning är tre veckor från det att beslutet kom in till Länsstyrelsen,

Miljö- och byggnämndens beslut kan överklagas till Länsstyrelsen. Information om hur man överklagar och till vem bifogas detta beslut. Beslutet vinner laga kraft tre veckor efter beslutet anslagits på kommunens anslagstavla, och upphör att gälla om åtgärden inte har påbörjats inom två år och avslutas inom fem år från denna dag.

**Beslutsmottagare**

Länsstyrelsen i Kalmar Län med delgivningskvitto  
Sökande med delgivningskvitto  
Kommunens anslagstavla

**Bilagor**

Bilaga 1 - Ritningar och handlingar som ingår i ansökan  
Bilaga 2 - Karta som visar tomtplatsavgränsning och läge för sökt åtgärd  
Bilaga 3 - Bildbilaga  
Bilaga 4 - Hur man överklagar  
Bilaga 5 - Delgivningskvitto